

راهنمای زندگی نامه و نظریه‌های
روان‌شناسان بزرگ

تألیف

ورنون نوردبی، کالوین هال

ترجمه

دکتر احمد به‌پژوه

استاد روان‌شناسی دانشگاه تهران

دکتر رمضان دولتی

1403

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

راهنمای زندگی نامه و نظریه های روان شناسان بزرگ

تألیف: ورنون نوردبی، کالوین هال

ترجمه: دکتر احمد به پژوه، دکتر رمضان دولتی

ناشر: آوای نور

چاپ: اول 1403

شمارگان: 200 نسخه

شابک: 978-622-383-088-4

نشانی: تهران، میدان انقلاب، خیابان 12 فروردین، خیابان شهید وحید نظری،

پلاک 99، طبقه دوم، تلفن: 6 و 66967355

قیمت 300000 تومان

همه حقوق برای ناشر محفوظ است.

سرشناسه	: نوردبی، ورنون Nordby, Vernon J
عنوان و نام پدیدآور	: راهنمای زندگی‌نامه و نظریه‌های روان‌شناسان بزرگ / تالیف ورنون نوردبی، کالوین هال؛ ترجمه احمد به‌پژوه، رمضان دولتی.
مشخصات نشر	: تهران: آوای نور، ۱۴۰۳.
مشخصات ظاهری	: ۳۱۲ ص.
شابک	: 978-622-383-088-4
وضعیت فهرست نویسی	: فیپا
یادداشت	: عنوان اصلی: [1974], A guide to psychologists and their concepts.
یادداشت	: کتاب حاضر نخستین بار با عنوان "راهنمای زندگی‌نامه و نظریه‌های روان‌شناسان بزرگ" با ترجمه‌ی احمد به‌پژوه و رمضان دولتی توسط وزارت آموزش و پرورش، معاونت پرورشی، انتشارات تربیت در سال ۱۳۷۷ ترجمه و منتشر شده است.
عنوان دیگر	: راهنمای زندگی‌نامه و نظریه‌های روان‌شناسان بزرگ.
موضوع	: روان‌شناسان – سرگذشتنامه Psychologists -- Biography روان‌شناسی Psychology
شناسه افزوده	: هال، کالوین اسپرینگر، ۱۹۰۹ - ۱۹۸۵ م.
شناسه افزوده	: Hall, Calvin Springer
شناسه افزوده	: به‌پژوه، احمد، ۱۳۲۷ - مترجم
شناسه افزوده	: دولتی، رمضان، ۱۳۴۰ - مترجم
رده بندی کنگره	: BF۱۰۹
رده بندی دیویی	: ۱۵۰/۹۲۲
شماره کتابشناسی ملی	: ۹۷۰۷۵۸۶
اطلاعات رکورد کتابشناسی	: فیپا

تقدیم به:

- کسانی که علم روان‌شناسی را در ایران رواج داده‌اند؛
- انسان‌های انسان‌ساز؛
- عاشقان و شیفتگان پرورش و آموزش؛
- و کسانی که از علم روان‌شناسی برای تعلیم و تربیت اثربخش‌تر و مطلوب‌تر بهره می‌جویند.

فهرست

9	پیش‌گفتار ویرایش سوم
11	پیش‌گفتار ویرایش دوم
15	پیش‌گفتار ویرایش اول
20	مقدمه مؤلفان
27	آلفرد آدلر
33	گوردون آلپورت
41	آندراس آنجیال
46	آلبرت بندورا
50	مدارد باس
57	ایگون برونسویک
61	ریموند کتل
67	اریک اریکسون
74	لئون فستینگر
77	زیگموند فروید
92	اریک فروم
99	روان‌شناسی گشتالت: ماکس ورتایمر، ولفگانگ کوهلر و کرت کافکا
107	جیمز گیبسون
110	کرت گلدشتاین
117	ادوین گاتری
120	دانلد هب
123	فریتز هایدر
127	هری هلسون
130	کارن هورنای
136	کلارک هال
144	ویلیام جیمز

150	.....	کارل یونگ
162	.....	جورج کلی
168	.....	کارل لشلی
172	.....	کرت لوین
180	.....	ابراهام مزلو
184	.....	ویلیام مکدوگال
191	.....	گاردنر مورفی
195	.....	هنری موری
202	.....	چارلز آزگود
205	.....	ایوان پاولف
210	.....	ژان پیازه
221	.....	کارل راجرز
229	.....	ویلیام شلدون
235	.....	بورهایس اسکینر
243	.....	استنلی استیونز
246	.....	هری سالیوان
252	.....	ادوارد ثورندایک
258	.....	ادوارد تولمن
265	.....	جان واتسون
270	.....	واژه‌نامه انگلیسی به فارسی
299	.....	نمایه اشخاص
301	.....	نمایه سازمان‌ها و موسسه‌ها
304	.....	نمایه کتاب‌ها
305	.....	برای مطالعه بیشتر
307	.....	فهرست برخی از کتاب‌های دکتر احمد به‌پژوه

پیش‌گفتار ویرایش سوم

غرض نقشی است کز ما باز ماند
که دنیا را نمی‌بینم بقای
«سعدی»

امروزه، از نظر اصحاب علم و اندیشه، بررسی پیشینه و آشنایی با زنجیره افکار و نظریه‌های گذشتگان، یکی از مهم‌ترین و ضروری‌ترین مراحل و گام‌های تفکر، پژوهش، شناخت و کشف حقیقت است. از زمانی که کتاب **مرجع راهنمای زندگی‌نامه و نظریه‌های روان‌شناسان بزرگ**، برای نخستین بار به زبان اصلی (انگلیسی) در سال 1974 و ترجمه آن به زبان فارسی در سال 1369 توسط انتشارات رشد منتشر شده، تاکنون حدود نیم‌قرن می‌گذرد. با وجود این، کتاب حاضر هنوز تازگی خود را حفظ کرده و در نوع خود بی‌همتا است و همچنان به‌عنوان یک کتاب مرجع، مورد توجه پژوهشگران، استادان، دانشجویان و خوانندگان فهیم و فرهیخته واقع شده است. کتاب **مرجع راهنمای زندگی‌نامه و نظریه‌های روان‌شناسان بزرگ**، زندگی‌نامهٔ چهل‌ودو روان‌شناس و پایه‌های نظری آنان را به ما معرفی می‌کند و می‌شناساند. اگرچه باید اذعان کرد که با ظهور موج چهارم روان‌شناسی، مطالعه و اندیشه‌ورزی در پهنهٔ روان‌شناسی، ما را از شناخت و درک عمیق انسان و دستیابی به ژرفای اندیشه‌های روان‌شناسان معاصر بی‌نیاز نمی‌کند.

شایان ذکر است که در ویرایش سوم این کتاب تلاش شده است برخی از معادل‌ها و برابرنهاده‌ها، اصلاح شود و مورد بازنگری قرار گیرد. همچنین سعی شده است که کتاب حاضر از نظر ویراستاری تا حدی منقح شود و اشتباه‌های حروف‌چینی به حد اقل برسد. افزون بر این، تلاش شده است در پایان هر بخشی، به‌منظور آشنایی بیشتر خوانندگان عزیز با آن روان‌شناس تا حد امکان منابعی که از روان‌شناس مورد نظر به زبان فارسی ترجمه شده است، به روز و معرفی شود.

در این پیش‌گفتار بجاست که از دوست عزیزم آقای مهندس غلامرضا محمدی بنیان‌گذار بنیاد فرهنگی بین‌المللی مادر که قبول زحمت کردند و اصل کتاب را تهیه و در اختیار من قرار دادند، بسیار تشکر کنم. همچنین شایسته است از زحمات یکایک کسانی که در انتشار این اثر همکاری و مساعدت کرده‌اند، صمیمانه تشکر نمایم و برای تمامی آنان و جهادگران و خادمان عرصه علم و فرهنگ از درگاه حضرت دوست سلامتی و شادکامی آرزو کنم.

دکتر احمد به‌پژوه

استاد روان‌شناسی دانشگاه تهران

behpajoooh@ut.ac.ir

فروردین 1403

پیش‌گفتار ویرایش دوّم

سر ارادت ما و آستان حضرت دوست
 که هر چه بر سر ما می‌رود، ارادت اوست
 «حافظ»

از زمانی که این کتاب برای نخستین بار به زبان اصلی (انگلیسی) در سال 1974 و ترجمه آن به زبان فارسی در سال 1369 منتشر شده، تاکنون در پهنه روان‌شناسی وقایع فراوانی رخ داده، پژوهش‌های بی‌شماری صورت گرفته، اندیشه‌های نوینی متبلور گشته و افق‌های روشن‌تری پیدا شده است. تمامی این حرکت‌ها و پیشرفت‌های جدید به انسان به‌عنوان موضوع و محور اصلی کمک می‌کند تا خود را بهتر دریابد، از زیستن خود بیشتر لذت ببرد، به زندگی فردی و اجتماعی خود معنای پویاتری ببخشد و به خود و جهان پیرامون خود، نگاه همه‌جانبه و ژرف‌تری بنماید. برای مثال، روان‌شناسی انسان‌گرا سعی کرده است به‌عنوان نیروی سوّم، کرامت و منزلت انسان را محترم شمرد و با وی از در کمال‌گرایی، محبت و حاکمیت ارزش‌ها وارد شود و گونه‌ای از نوع‌دوستی و هم‌احساسی را در انسان‌های قرن بیستم و قرن بیست و یکم رواج دهد.

باوجوداین، شناخت نظریه‌های ارائه شده توسط بنیان‌گذاران روان‌شناسی معاصر و کسب اطلاعات دقیق و بنیادی درباره مفاهیم روان‌شناسی، به منزله ستون‌های اصلی و «پیش‌نیازهای» مسلّم، به‌منظور دستیابی به ژرفای اندیشه‌های روان‌شناسان بزرگ و درک

عمیق پدیده‌های رفتاری، بیش و پیش از هر امری، ضروری به نظر می‌رسد که امید است کتاب حاضر تا اندازه‌ای پاسخگوی این نیاز باشد. شایسته است در پیش‌گفتار ویرایش دوم، متذکر شد که خوشبختانه در سال‌های اخیر اقبال روزافزونی به روان‌شناسی شده است و تمام متخصصان به‌ویژه، متخصصان تعلیم و تربیت به‌درستی یافته‌اند که روان‌شناسی مهم‌ترین پشتوانه علمی هر اقدام و برنامه آموزشی، پرورشی، درمانی، اجتماعی و خدماتی به شمار می‌آید. از این رو، ضرورت دارد بار دیگر تأکید شود «هر کجا که انسان حضور دارد، روان‌شناسی (علم شناخت رفتار) او هم مطرح است»¹ و تمام کسانی که با انسان سر و کار دارند، به‌ویژه اصحاب وادی تعلیم و تربیت اعم از مدیران، مشاوران، برنامه‌ریزان، معلمان، مربیان، پدران و مادران به کسب دانش روان‌شناسی نیاز مبرم دارند. چاپ اول کتاب حاضر برای نخستین بار در سال 1369 با عنوان راهنمای نظریه‌های روان‌شناسان بزرگ توسط انتشارات رشد منتشر شد و اگرچه با اشکالاتی روبرو بود، باوجوداین در همان سال‌های اول انتشار مورد استقبال خوانندگان قرار گرفت و نایاب شد. در آن زمان، اینجانب به‌منظور ادامه تحصیل در دوره دکتری روان‌شناسی کودکان استثنایی در دانشگاه کیل در انگلستان به سر می‌بردم و امکان نظارت و بازبینی کتاب یاد شده وجود نداشت. اکنون با شکر و سپاس بی‌منتها و حمد و ثنای بی‌پایان به درگاه حضرت حق و ابراز خرسندی، ویرایش دوم کتاب تحت عنوان **راهنمای زندگی‌نامه و نظریه‌های روان‌شناسان بزرگ** به محضر استادان، دانشجویان و خوانندگان محترم تقدیم می‌شود. در ویرایش دوم کتاب سعی شده است تجدیدنظرهای اساسی در مورد برخی از

1- رجوع کنید به پیش‌گفتار ویرایش اول.

برابرنهاده‌ها به عمل آید¹ و در هر بخشی، منابعی که به زبان فارسی ترجمه و تألیف شده‌اند، معرفی شود. همچنین هماهنگی‌های لازم در سراسر کتاب اعمال گردد و اشتباه‌های حروف‌چینی به حداقل برسد.

پس از انتشار چاپ اول کتاب، برخی از استادان گرامی ما را تشویق کردند و مورد لطف خود قرار دادند. برای نمونه جناب آقای دکتر علی شریعتمداری استاد دانشگاه تربیت معلم تهران (دانشگاه خوارزمی کنونی)، عضو شورای عالی انقلاب فرهنگی و رئیس فرهنگستان علوم جمهوری اسلامی ایران در نامه کوتاهی به شماره 1121/دش مورخ 1370/3/28 مرقوم داشته‌اند:

برادر گرامی آقای دکتر به‌پژوه

ضمن ابراز سپاسگزاری، بدین‌وسیله وصول یک جلد کتاب راهنمای نظریه‌های روان‌شناسان بزرگ را اعلام می‌دارد. زحمات شما و آقای دولتی در گزینش کتاب، انتخاب واژه‌های مناسب در اکثر موارد و ترجمه سلیس متن کتاب قابل تقدیر است.

امید است در انتشار آثار علمی، پیوسته موفق و مؤید باشید.

علی شریعتمداری²

1- در انتخاب برابرنهاده‌ها، سعی شده است معیارهایی مانند حفظ معنای واژه، صراحت، اختصار، زیبایی، «وفاق عمومی» اهل نظر و پرهیز از تکراری بودن رعایت شود. برای کسب اطلاعات بیشتر مراجعه فرمایید به: ویلیامز، فیلیپ (1988). فرهنگ توصیفی کودکان استثنایی: آموزش و پرورش، روان‌شناسی، توان‌بخشی و علوم وابسته (ویراست دوم). ترجمه احمد به‌پژوه، حمید علیزاده، فریبا یادگاری و مجید یوسفی لویه (1386). تهران: انتشارات بعثت.

2- دریغا که استاد فرزانه شادروان آقای دکتر علی شریعتمداری دیگر در میان ما نیست و روحش در تاریخ بیستم دی ماه 1395 به ملکوت اعلی پیوست. برای کسب اطلاعات بیشتر مراجعه کنید به: گرامی‌داشت استاد دکتر علی شریعتمداری: استادی بر مدار شریعت، علم، تعهد و اخلاص (1395). ماهنامه پیوند (وزارت آموزش و پرورش)، شماره پیاپی 444، 41-42.

در همین جا شایسته است از ایشان صمیمانه تشکر کنم و برای این استاد عالی‌قدر از درگاه خداوند سبحان سلامت و سعادت مسألت نمایم.

دگربار از خوانندگان فاضل و دانش‌دوست انتظار می‌رود از طریق لطف و عنایت پس از مطالعه کتاب، اینجانب و یا ناشر محترم را به‌طور کتبی و یا شفاهی از پیشنهادهای و نظرهای خود بهره‌مند سازند.

در پایان، وظیفه خود می‌دانم از حمایت‌ها و زحمات آقای عبدالحمید خرسندرو مدیرعامل محترم انتشارات تربیت، آقای مجتبی بابائیان طراح محترم روی جلد، خانم فاطمه شریفی حروف‌چین کتاب و یکایک کسانی که در انتشار این اثر همکاری داشته‌اند، صمیمانه سپاسگزاری نمایم و برای تمامی جهادگران فرهنگی به‌ویژه، مربیان امور تربیتی از درگاه حضرت حق سلامت و موفقیت آرزو کنم.

دکتر احمد به‌پژوه

دانشکده روان‌شناسی و علوم تربیتی دانشگاه تهران¹
1377

پیش‌گفتار ویرایش اول

و یسئلونک عن الروح قل الروح من امر ربی و ما اوتیتم من العلم الا قليلاً (سوره الاسراء، آیه 15).

و (ای رسول ما) تو را از حقیقت و کنه روح می‌پرسند، پاسخ ده که روح در فرمان خدای من است (و به امر الهی به واسطه جسمانیت به بدن‌ها تعلق می‌گیرد) و آنچه از علم به شما داده‌اند، بسیار اندک است (با استفاده از ترجمه الهی قمشاهی).

درباره این آیه شریفه تفسیرهای گوناگونی نقل شده است، اما آنچه که در رابطه با مضمون کتاب حاضر، یعنی روان‌شناسی، در کمال اختصار می‌توان بیان داشت، آن است که در طول تاریخ بشریت، همواره روح یا روان مورد چونی، چرایی و چیستی واقع شده است و اکثر دانشمندان و فلاسفه به دنبال کشف حقیقت آن بوده و هستند. بی‌شک از مفاد این آیه شریفه این‌گونه مستفاد می‌شود که روح از امر و فعل و خلق خداوند سبحان است و با علم اندک، شناسایی آن اگر نگوییم محال است، بسیار مشکل می‌نماید و به نظر می‌رسد پژوهش پیرامون آن خاص اهل نظر است و اختصاص به قلمرو فلسفه و مذهب دارد.

باوجوداین، آنچه که مربوط به حوزه علم روان‌شناسی به‌ویژه روان‌شناسی یا علم شناخت رفتار انسان می‌شود، در یک کلام، مطالعه آثار و تجلیات روان است که به شکل رفتارهای آشکار و نهان متجلی می‌گردد و روان‌شناسان به خصوص در قرون نوزدهم و بیستم میلادی کوشیده‌اند به روش‌های گوناگون نظیر درون‌نگری،

مشاهده، مصاحبه و با استفاده از فن‌های متفاوت آزمایشگاهی و روان‌سنجی به بررسی و مطالعه کم و کیف آن‌ها پردازند. تلاش برای شناخت آثار روان یا رفتار انسان، تاریخی بس طولانی دارد؛ به قدمت تاریخ پیدایش انسان، و عمر آن از زمانی آغاز می‌شود که انسان کوشید «خود» را بشناسد و آنگاه «خدا» را باور کند. لذا جای شگفتی نیست که اکثر روان‌شناسان موحد بر این باورند که از «خودشناسی» است که می‌توان به «خداشناسی» ره یافت و این «حیرت کردن در خود» است که آغازگر همه چیز است.

این نکته شایان توجه است که روان‌شناسی در طول تاریخ، وادی‌ها و منازل گوناگونی را پشت سر نهاده است و پس از طی منازل چون فلسفه، مذهب، عرفان و نظایر آن، سرانجام در دو قرن اخیر در عرصه علم مأوا جسته و عالمان روان‌شناسی کوشیده‌اند آن را از چشم‌انداز علم و کاربرد روش علمی نظاره کنند. در قرون که ذکر آنها رفت، بر اثر رشد و توسعه علوم فیزیکی و طبیعی به‌ویژه زیست‌شناسی، زمینه گسترش و علمی شدن هر چه بیشتر روان‌شناسی جدید فراهم‌تر و مستعدتر گردیده، و در نتیجه از بعد فلسفی و ذهنی آن کاسته شده و بر بعد علمی و عینی آن افزوده گشته است.

شاید در این پیش‌گفتار شایسته نباشد که از بداقبالی روان‌شناسی در چند سال گذشته در ایران گله و شکوه کرد و اظهار داشت که چگونه عده‌ای ناآشنا یا کم‌آشنا به علم روان‌شناسی آن را مورد کم‌لطفی و بی‌عنایتی قرار داده‌اند و با آن برخوردی خصمانه و «کفرآلود!» داشته‌اند. در حالی که تفکر سلیم به ما حکم می‌کند در رویارویی با پدیده‌ها و امور گوناگون ملاحظه شود آیا آن پدیده یا امر خاص وسیله است یا هدف؟ به یقین اکثر امور نقش وسیله‌ای

دارند و آنچه از ارزش و اعتبار برخوردار است، هدف می‌باشد. بدین منوال علوم به‌طور اعم و علم روان‌شناسی به‌طور اخص به منزله ابزار در اختیار بشر می‌باشند، نه به‌عنوان هدف. پر واضح است اگر سؤال کنیم که این ابزار را چه کسی؟ چگونه؟ و برای چه مقصودی به کار می‌گیرد؟ بدیهی است ابزار علم به مثابه شمشیر دو لبه چنانچه توسط ناهلان برای نیل به هدف‌های شیطانی به کار گرفته شود، برای جامعه بشری مخرب، مضر و ضد ارزش خواهد بود. لیکن در صورتی که سلاح علم و «دانایی» به دست کسانی که اهلیت کافی دارند به کار رود عین صواب است و به انسان «توانایی» می‌بخشد و برای بشر و بشریت سعادت و رفاه می‌آفریند و اندیشه حکیم ناصر خسرو قبادیانی محقق می‌شود که فرمود:

«درخت تو گر بار دانش بگیرد   **به زیر آوری چرخ**

نیلوفری را»

یادآوری این نکته خالی از لطف نیست که در حال حاضر هر کجا انسان حضور دارد، روان‌شناسی (علم شناخت رفتار) او هم مطرح است؛ از روان‌شناسی انسان در موقعیت‌های گوناگون آموزشی، پرورشی، صنعتی و درمانی گرفته تا روان‌شناسی او در مراحل متفاوت رشد و تکامل، مانند کودکی، نوجوانی، جوانی و پیری. در این راستا، این کتاب مرجع که ترجمه فارسی آن را مطالعه می‌کنید، بیانگر تلاش و کاوش ارزنده ده‌ها روان‌شناس معاصر در بیان و ارائه ویژگی‌های رفتار انسان در عرصه‌های گوناگون حیات و مراحل متفاوت آن می‌باشد. تاریخ انتشار کتاب به زبان اصلی (انگلیسی) گرچه جدید نیست، اما مانند سایر کتاب‌های مرجع از ارزش آن نکاسته است. کتاب مشتمل بر پیش‌گفتار، مقدمه مؤلفان، چهل بخش و واژه‌نامه انگلیسی به فارسی می‌باشد. هر بخش مروری است دقیق، ساده و فشرده و بدون ارزیابی بر

زندگی‌نامه، مفاهیم و نظریهٔ یک روان‌شناس معاصر که هر یک در نیم‌قرن گذشته، نقش عمده‌ای در شکل‌گیری روان‌شناسی علمی به عهده داشته‌اند. در پایان هر بخش، مهم‌ترین آثار مربوط به هر روان‌شناس معرفی شده است. بدیهی است برخی از این آثار به زبان فارسی ترجمه شده‌اند که امیدواریم به یاری خداوند متعال در چاپ‌های بعدی کتاب، مشخصات کامل آنها را ارائه دهیم.

این کتاب مرجع، اثر مشترک دو روان‌شناس معروف آمریکایی است. مؤلف نخست آقای ورنون ج. نوردبی پژوهشگر روان‌شناسی دانشگاه کالیفرنیا می‌باشد که کتاب‌های متعدد دیگری را با مشارکت کالوین س. هال نظیر «فرد و رؤیاهایش»¹ (1972) منتشر کرده است. مؤلف دیگر آقای کالوین س. هال، استاد فقید دانشگاه کالیفرنیا است که در سن 76 سالگی در سال 1985 میلادی دیده از این جهان فروبست. نامبرده یکی از نظریه‌پردازان نافذ روان‌شناسی معاصر می‌باشد که آثار ارزنده‌ای را چه به‌تنهایی و چه با همکاری دیگر روان‌شناسان، مانند گاردنر لیندزی² در عرصهٔ روان‌شناسی عرضه کرده است.

اندیشهٔ ترجمهٔ این کتاب برمی‌گردد به سال‌هایی که در دانشگاه پهلوی (دانشگاه شیراز کنونی) در دورهٔ تحصیلی کارشناسی ارشد روان‌شناسی تربیتی به تحصیل اشتغال داشتم. به‌طوری‌که ترجمهٔ آن مدتی دچار وقفه شد تا این‌که در شروع خدمت در دانشکدهٔ علوم تربیتی دانشگاه تهران (1360)، دانشجوی عزیزم آقای رمضان پارچه‌باف دولتی مشوق گردید تا با همکاری یکدیگر این اثر مهم را به پایان برسانیم و آن را به زیور چاپ بیاراییم. در ترجمهٔ این کتاب رنج‌های فراوان کشیده‌ایم و برای این‌که آن را

---

1. The Individual and His Dreams

2. Gardner Lindzey

لباس فارسی بپوشانیم در حد توان خود سعی‌های وافری مصروف داشته‌ایم، به خصوص برای یافتن هر یک از معادل‌های فارسی بر اساس پرهیز از تکرار، حفظ ظرافت، زیبایی و اختصار، ساعت‌ها صرف بررسی در متون گوناگون و مشورت با استادان صاحب‌نظر کرده‌ایم.

در هر حال امید می‌رود با مطالعه این اثر، ضرورت تدوین فرهنگ واژگان روان‌شناسی و لزوم تأسیس فرهنگستان زبان و ادب فارسی به‌منظور پیشگیری از لجام‌گسیختگی فرهنگی و ناهماهنگی‌های موجود در زمینه ترجمه متون علمی، هر چه بیشتر نزد صاحبان خرد و اربابان بصیرت محسوس و ملموس افتد. همچنین امیدواریم این کتاب بتواند جای خالی یک کتاب مرجع و فشرده روان‌شناسی را پر کند و پاسخگوی نیاز مقدماتی همکاران محترم و دانشجویان عزیز در رشته‌های روان‌شناسی، علوم تربیتی، روان‌پزشکی، رشته‌های توان‌بخشی، پیراپزشکی، علوم اجتماعی و مددکاری اجتماعی باشد و علاقه و اشتیاق آنان را به مطالعه آثار روان‌شناسی افزون‌تر سازد.

لازم به یادآوری است که در ترجمه این کتاب، نظم ارائه مفاهیم درجه اول، درجه دوم و درجه سوم و ذکر نام روان‌شناسان تقریباً به همان ترتیبی که در متن اصلی آمده بود، حفظ شده است. نکته دیگر آن که مقدمه مؤلفان خود گویای نکات بسیاری است که برای پیشگیری از اطاله کلام، از تکرار آنها در این پیش‌گفتار خودداری می‌شود و به خوانندگان محترم توصیه می‌نماید که پیش از مطالعه متن کتاب، مقدمه مؤلفان را بخوانند.

تعدادی از همکاران و استادان بزرگوار، بخش‌هایی از این کتاب را در مراحل گوناگون مطالعه کرده و نظرات مفید و شایسته‌ای ابراز داشته‌اند. بنابراین سزاوار است از تمامی آنها که

امکان نام بردن یکایکشان مقدور نیست، صمیمانه و خالصانه تشکر نماییم. همچنین جا دارد از خانم معصومه داوری فرد که زحمت تایپ کردن متن اولیه را با دقت و دلسوزی به عهده داشته‌اند، سپاسگزاری کنیم.

سخن آخر این‌که، این گام آغازین است و ما همچون آغازگران در مقام تجربه هستیم و تنها الطاف الهی و انتقادهای سازنده شما استادان گرامی و دانشجویان عزیز است که موجب رشد و تکامل ما می‌شود. لذا متواضعانه از استادان و صاحب‌نظران محترم تقاضا می‌شود از ارائه هرگونه انتقاد و پیشنهادی که محتوای این کتاب را به صحت و جامعیت بیشتر نزدیک‌تر سازد دریغ نفرمایند و به اطلاع ما و یا ناشر محترم برسانند.

دکتر احمد به‌پژوه

دانشکده علوم تربیتی، دانشگاه تهران

1368